

ALLES VALT

VRJ
DAG

ALL

ESV

SYLVIE MARIE

ALT

R
O
M
A
N

Voor de bende.

Laat ruimte voor één steen als je je huis bouwt en
vertel de kinderen het einde van het verhaal niet.

Uit: Lofzang op het incomplete – Marcel Möring

HERFST

Het was vier uur 's middags, een zaterdag half oktober en Roderik Deroo hoorde een bladblazer brullen. Dat terwijl er in de hele Gentse Stropstraat geen enkele boom te bekennen viel. Hij keek naar de zin die hij zopas had getypt – ‘Ik ben dertig en ik zit in de waaromfase’ – en wreef over zijn stoppelbaard. Gezeten op de eerste verdieping van zijn rijtjeshuis op nummer 130 dat met zijn brede, blauwe voordeur de ambitie koesterde om een herenhuis genoemd te worden, beseftte hij dat er vandaag, behalve deze ene zin, niet veel meer op papier zou komen.

Zelf was Roderik weliswaar nog geen dertig, dat werd hij pas volgende zomer, maar de zin had zich aan hem geopenbaard toen hij op Facebook voor de zoveelste keer een link naar een lijstje was tegengekomen. De titel luidde ‘30 signs you’re almost 30’. Hij moest zijn muisknop wel indrukken. Wat verscheen was weer minder boeiend dan hij had gehoopt, maar toch had hij het hele rijtje met statements slaafs afgewerkt en alle daarbij horende zogenaamd grappige gifs bekeken.

Een greep uit de dertig *undeniable facts*: (1) wanneer je al eens wat jonger wordt geschat, maakt dat je eerder trots dan dat het je irriteert, (4) je gaat wel vaker naar feestjes waar ten minste twee vrienden hun baby meezeulen, (9) je verlaat tegenwoordig een bar wanneer de muziek te luid staat, (11) je wordt zielsgelukkig van een lage intrest op leningen, (13) jongerentaal maakt je woedend, (23) concerten met zitplaatsen vallen bij je in de smaak, (27) in plaats van dronken feestfoto's delen je vrienden massaal babyfoto's en (28) looptijden en (30) je bent

een fervente aanhanger van zonnecrème geworden. Allemaal correct. Ongeveer.

Waarom waren zulke lijstjes onweerstaanbaar? De opsomming van de tien hipste wijken van de wereld, de vijftig invloedrijkste popsterren, zeven redenen om naakt te slapen, acht manieren om een bore-out te bestrijden, de vijftien meest hilarische Google Street Viewfoto's, stelden hem uiteindelijk altijd teleur. De lijstjes waren voorspelbaar, naast de kwestie, te lang uitgesponnen of inhoudsloos (en net daarom met afbeeldingen of gifs volgestouwd) en niet zelden moest hij vijf keer doorklikken en langs een hele rits reclame scrollen vooraleer hij er helemaal doorheen was. Maar wegstikken was geen optie. Waarom? Het was de nummering, het valse gevoel van overzicht, beperking en net daardoor orde. Ze hadden dat goed gezien, die lijstjesmakers. De adverteerders ook.

Slechts sporadisch werd hij verrast en hield hij er een waardevol inzicht aan over. Ja, die dertien meest angstaanjagende plekken op de wereld bijvoorbeeld, die hadden al een tijd zijn aandacht beet. Hoe hij precies op die webpagina was gebotst, wist hij niet meer, maar al die plekken spraken sterk tot zijn verbeelding. Poppeneiland in Mexico. Het zelfmoordbos in Japan. Tsjernobil in Oekraïne. De poort naar de hel in Turkmenistan. Al snel kreeg hij het idee om bij elke locatie een verhaal te bedenken. Wat doet iemand wanneer hij op zo'n plek is? In hoeverre kan een plaats iemands handelingen beïnvloeden? Wat is, kortom, de impact van ruimte op personages? Het konden sterke verhalen worden, een prachtige reeks over mensen die op een dergelijke locatie stante pede nieuwe plannen bedachten of juist terstond uitgekiende plannen lieten varen. Misschien kon hij het Aokigaharabos in Japan wel mooi combineren met de zin die hij zopas had getypt. Een dertiger in de waaromfase. Moest hij met dat verhaal beginnen? Nu meteen? Hij zat thuis, achter zijn bureau, die facturen konden nog even wachten en Cas en Caro waren beneden, het kon nog. In principe.

Iets hield hem tegen. Of was het iemand? Haruki Murakami? De plot én de plek zou altijd een beetje uit diens hoofd lijken te komen. In *Norwegian Wood* hing het meisje Naoko zich ook op in een bos. Ging het om datzelfde bos? Hij dacht van niet. En wie was hij om over Japan te schrijven? Meteen drukte hij zijn idool weer weg uit zijn gedachten, enerzijds uit schrik om helemaal in die stijl te vervallen, anderzijds uit schroom er nog maar aan te denken een poging in die richting te ondernemen. Hoe dan ook, zelfs als hij zich over die sentimenten heen kon zetten, zou hij een stuk meer concentratie en discipline bij elkaar moeten zien te rapen. En dat lag niet voor de hand. De hoeveelste zaterdag was het nu al dat hij zich vruchteloos in zijn werkkamer had teruggetrokken? Alsof alle cellen in zijn lichaam verkleefd waren met de afleiding die het internet en de sociaal-netwerksites hem boden, blééf hij simpelweg maar alt-tabben tussen zijn openstaande documenten en diverse sites dat het een lieve lust was. Een reflex die leek op onbedaarlijk krabben waar het jeukte. Kijk, ál vier uur en hij had vandaag nog maar die éne zin geschreven. ‘Hah,’ stootte hij uit. Dat het in principe nog kon, was een bittere grap. Wat vooral nog kon, was zichzelf voor de kop slaan.

Als zijn motor nu eens alleen achter zijn bureau thuis sputterde, dan zou dat nog oké geweest zijn, maar ook op het werk in de hoofdstad, bij ’s lands openbare omroep, zat slijtage op zijn functioneren. Het uitzicht op de befaamde VRT-toren vanuit de afdeling ProVO (of voluit: Programmabewerking, -Vertaling en -Ondertiteling) had hem de eerste jaren nochtans gemotiveerd om alert en doelgericht te werken. Op korte tijd was hij opgeklommen tot de kopgroep van ondertitelaars met zijn records van soms wel vijfendertig programmaminuten per dag. Alleen was zijn engagement gaandeweg afgezwakt tot middenmoot. Tot bagger. Hij kreeg stilaan het idee dat zijn aanwezigheid nog slechts getolereerd werd.

Hij wilde niet terugdenken aan gisteren. Neen, gisteren moest uit zijn hoofd worden gebannen, gesneden desnoods, hij had er een hersenoperatie van ettelijke uren voor over als hij zich maar niet meer Shari's blik hoefde te herinneren die hem vanuit de hoogte meewarig had aangekeken. De taakverdeelster bij de ondertitelaars had sowieso een rijzige gestalte en met haar grote ogen en brede mond straalde ze iets compromisloos uit. Ze hoefde maar verongelijkt te kijken en op slag voelde hij zich schuldig. Gisterenmiddag had ze bij die blik haar armen over haar buik gekruist, alsof ze er zich zelfs niet meer toe wilde verwaardigen haar handen op zijn bureau te leggen.

‘Echt, Roderik, zwártekracht in plaats van zwaartekracht?’ had ze gevraagd.

Hij had met een onbeholpen glimlach zijn schouders opgetrokken. Ah ja, dat ene a'tje dat hij vergeten was, zo had hij zich proberen overeind te houden na de uitzending van die Einstein-documentaire de avond voordien, maar dat was hem nauwelijks gelukt. En ook zij bleek het niet te verteren. Ze had luid gezucht.

‘We ontvangen wel klachten, hè,’ zei ze. ‘Hoe is het mogelijk?’ ‘Ja...’ zei hij.

‘Tot driemaal toe stond het verkeerd! Zwartekracht in godsnaam. Ik wist dat ik je die eindredactie niet had mogen toevertrouwen. Roderik, je zult je moeten herpakken of...’

En zonder het andere deel van haar zin uit te spreken, was ze weggebeend.

Hij wist wat er na die ‘of’ kwam. Zo slim was hij wel. Het was net dat wat hij in zijn hoofd wilde wegsnijden. De onuitgesproken woorden die, net omdat ze geen klank hadden gekregen, nog veel meer indruk hadden gemaakt.

Bijna onbewust was hij, toen de zure herinnering dan toch weer door zijn hoofd priemde, in zijn tekstdocument op enter beginnen te drukken. Zo was er na de zin ‘Ik ben dertig en ik zit in de waaromfase.’ een hele witruimte ontstaan vooraleer zijn

volgende vondsten te lezen waren. Dat document – hij noemde het zijn ‘droedeldoc’ – gebruikte hij nu al zoveel jaren, het stond vol zinnen en alinea’s waar hij ooit nog wat mee wilde doen. Elke tekst hierin begon als een vrijblijvende schets van woorden, waarna uiteindelijk een eerste versie naar een ander document werd gekopieerd. Maar de witruimte nu was niet echt wit. In werkelijkheid stond het zwart van de onuitgesproken woorden die hij wél had gehoord. Of van de ongeschreven zinnen die hij tóch kon lezen. Alle woorden lagen klaar. Hij hoefde ze slechts uit te typen.

Zo kreeg hij een ingeving. Daar, daar was het, op die manier kon hij verdergaan. ‘Misschien komt het omdat we thuis de waaromfase hebben overgeslagen,’ typte hij. ‘Mijn vader was nooit thuis, dus aan hem kon ik niets vragen. En mijn moeder zei al “daarom” zodra ze mijn “waarom” hoorde.’ Hij grinnikte. ‘Ik kreeg simpelweg de kans niet om mijn zin te...’

Caro kwam de werkkamer binnengewandeld. In haar handen hield ze een babyblauwe wasmand volgeladen met versgewassen kleren. Die had ze vast net uit de droogkast gehaald. Onder een luid ge-hèhè plantte ze de mand neer tussen de strijkplank en het kledingrek tegenover hem. Plof deed hij op het laminaat waarmee de kamer, maar ook de hele bovenverdieping, door haar vader was bevloerd.

‘Ik heb nog maar eens een mail gestuurd naar De Keukenspecialist,’ zei ze. ‘Schandalig.’

Hij humde, plaatste zijn handen tegen de rand van de bureautafel en strekte zijn armen zodat hij met zijn bureaustoel naar achteren rolde. Met zijn voorhoofd in boze rimpels getrokken keek hij haar aan. Ze mocht wel weten dat ze hem stoorde. Maar ze merkte het niet op. Ze had zich al over de mand gebogen om er de hemden uit te halen en die op een kapstok aan het kledingrek te hangen zodat het strijken straks vlotter zou gaan.

Dat de werkkamer tegelijkertijd een logeerkamer was, tot

daaraan toe – Caro's oude, rode studentenbed mocht gerust in de kamer blijven staan –, maar tussen de stapels ondergoed en verdwaalde sokken zitten, was allesbehalve bevorderlijk voor de concentratie noch voor de ambitie. Roderik droomde al jaren van een eigen kamer, met daarin een massief bureau en een leren stoel zoals het bij een geslaagde schrijver paste. Tot die tijd moest hij het stellen met zijn Ikeasurrogaten in een 'multifunctionele ruimte'. Zijn stoel heette Örfjäll en zijn bureau bestond uit een combinatie van simpele witte open kasten zonder rug – rekken in feite – die je zowel horizontaal als verticaal kon plaatsen omdat de openingen vierkant waren, en waarin je allerlei laden, manden of bakken kon schuiven. Kallax was hun afgrijselijke naam. Het deed hem denken aan *kalle*, een West-Vlaams scheldwoord dat vrouwen als dom of onnozel bestempelde, maar de x op het einde van het woord maakte het nog erger. Ksssss, je jaagde er de kalle in één woord ook mee weg alsof ze een straatkat vol vlooiën was. Dat kon wel kloppen, want in West-Vlaanderen circuleerde de legende dat Kalle een heks was die je met een haak de waterput in trok als je te ver voorover leunde. En toch waren Caro en hij – in tegenstelling tot velen die het woonwarenhuis alleen maar bezochten om er met de kinderen Zweedse balletjes te eten – speciaal voor deze vervloekte meubels naar die winkel gereden. Na heel wat passen en meten hadden ze een opstelling van drie kasten gemaakt en aan de middelste een tafelblad bevestigd zodat ze thuis elk aan een kant zouden kunnen zitten en zowel voor als naast zich ruimte hadden. Maar Caro had uiteindelijk slechts enkele keren met hem in het kamertje op de eerste verdieping aan haar lesvoorbereidingen gewerkt. Ze kon zijn stuurse gehamer op het toetsenbord maar moeilijk verdragen. Alleen wanneer hij niet thuis was of wanneer hij zich beneden in de sofa nestelde met zijn Mac op schoot, ging ze er haar schooladministratie doen. En zo bleef haar plaats tijdens zijn verblijf in de kamer onbemand. Hij zat met zijn rug naar het raam. Kon hij van plaats ruilen om

nog een beetje te genieten van het licht in de troosteloze straat? Ja. Maar hij deed het niet.

‘Ik doe de strijk later, hoor,’ zei Caro toen ze klaar was met de hemden. ‘Schrijf nog maar even verder, ik ga zo weer naar beneden, Cas zijn vieruurtje geven, maar ik wilde je alleen maar zeggen dat het ook in jouw mailbox zit. Laat maar weten wat je ervan vindt, oké? Succes!’

Hij knikte terwijl ze de kamer uit liep en zei toen schor: ‘Kallaksssss.’

Een droge keel, dat had hij. Hij kon wel een glas gebruiken – op zijn minst wat kraanwater en misschien ook nog iets uit de drankkast – maar als hij nu naar beneden ging, was de kans groot dat hij niet meer terugkwam. Hij zou Cas tegenkomen, met hem beginnen te spelen en zo zou hij het idee voor zijn verhaal al snel weer flauwekul vinden. Bovendien zat hij nog niet eens zo lang achter zijn bureau. Een klein uur geleden was Cas aan de overzijde van de gang uit zijn middagslaap ontwaakt en toen had Roderik het ook al niet kunnen laten om op te staan. Niets heerlijkers dan een kamer te betreden waarin een dreumes kreunend wakker werd. De duisternis, de geur van slaap, de warmte van het nog lome kinderlijfje. Hij had Cas fluisterend aangekleed en teder de trap af gedragen vooraleer hij – bijna schoorvoetend en gebukt onder zijn eigen zinloze ambities – terug naar de werk-kamer was gegaan.

Uiteraard had Caro daarstraks onder een luide ‘oh ja!’ nog twee keukenhanddoeken meegenomen van op het bed dat, veel vaker dan om mensen te slapen te leggen, diende als de plaats om de was op te vouwen. Nooit naar boven of naar beneden gaan zonder iets mee te nemen, zo was ze wel. Altijd zo efficiënt mogelijk. Ze stamde uit de ondernemende familie Fraeyman: doeners en durvers, doelgericht en met handen aan het lijf. Haar vader was elektricien, maar pakte ook allerlei andere klusjes aan, haar

moeder runde een crèche, en Chris en Casper, haar twee grote broers, baatten samen een restaurant uit. Zijn ouders daarentegen waren werknemers: een geprepensioneerde postbode en een eerst langdurig zieke en dan weggeherstructureerde kassière die, omdat ze aldoor maar nieuwe spullen aanschafte en niets konden weggooiden, in hun huis door de bomen het bos niet meer zagen. En Emmelie, zijn kortademige zus, had een nine-to-fivejob als medewerkster bij het gemeentebestuur van Zedelgem waar ze weliswaar vastbenoemd was, maar waarover ze continu klaagde. De Deroos: een clan van inerte paria's.

Als Caro echt van hem zou houden, had ze de wasmand beneden laten staan. Als ze het hem echt zou gunnen, dan kwam ze nu niet de kamer binnen om die mand bij de strijkplank te zetten. En al zeker niet om het te hebben over De Keukenspecialist. Ze zei herhaaldelijk dat ze hem zijn tijd wilde geven, maar met kleine handelingen sprak ze die bereidwilligheid tegen. Zo vroeg ze hem vaker dan louter toevallig wat hij aan het doen was en vooral op de momenten dat hij eindelijk op het toetsenbord aan het rammen was. Alsof ze zijn ingevingen in de kiem wilde smoren nog vooraleer ze goed en wel op het papier stonden. Het kon niet anders dan dat ze wilde dat hij bleef aanmodderen zodat er niets hoefde te veranderen en ze hem maar niet te veel met anderen hoefde te delen. Want ze hadden het goed. Ze kenden elkaar al van de middelbare school, ze waren bijna acht jaar een koppel, ze hadden beiden vast werk, hij als ondertitelaar, zij als leerkracht natuurwetenschappen, ze hadden – weliswaar met de hulp van haar ouders – dit huis met stadstuinje gekocht, ze waren bijna drie jaar geleden getrouwd én ze hadden een kind dat recentelijk zijn eerste verjaardag had gevierd. Het was alleen een kwestie van tijd voor ze aan een tweede begonnen. Zij, Caro en Roo, zoals iedereen hen noemde, waren een toonbeeld van hoe goed het kon gaan. Alles liep op rolletjes en dat zou het blijven doen als er maar niets onverwachts gebeurde, als hij maar lekker